

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Aanvullend onderzoek ecologie Lage Dijk-Noord 28-28A te IJsselstein

Aanvullend onderzoek naar gewone grootoorvleermuis, huismus en kerkuil in het kader van de Omgevingswet

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2023-0650
Datum:	9 augustus 2024 (revisie 5 november 2024, toevoeging bijlage 1)
Samensteller:	ing. B.C.E. Vleeshouwers
Collegiale toets:	ing. D.F. Knoops
Opdrachtgever:	Buro SRO B.V.
Contactpersoon:	R. van der Made Msc.

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

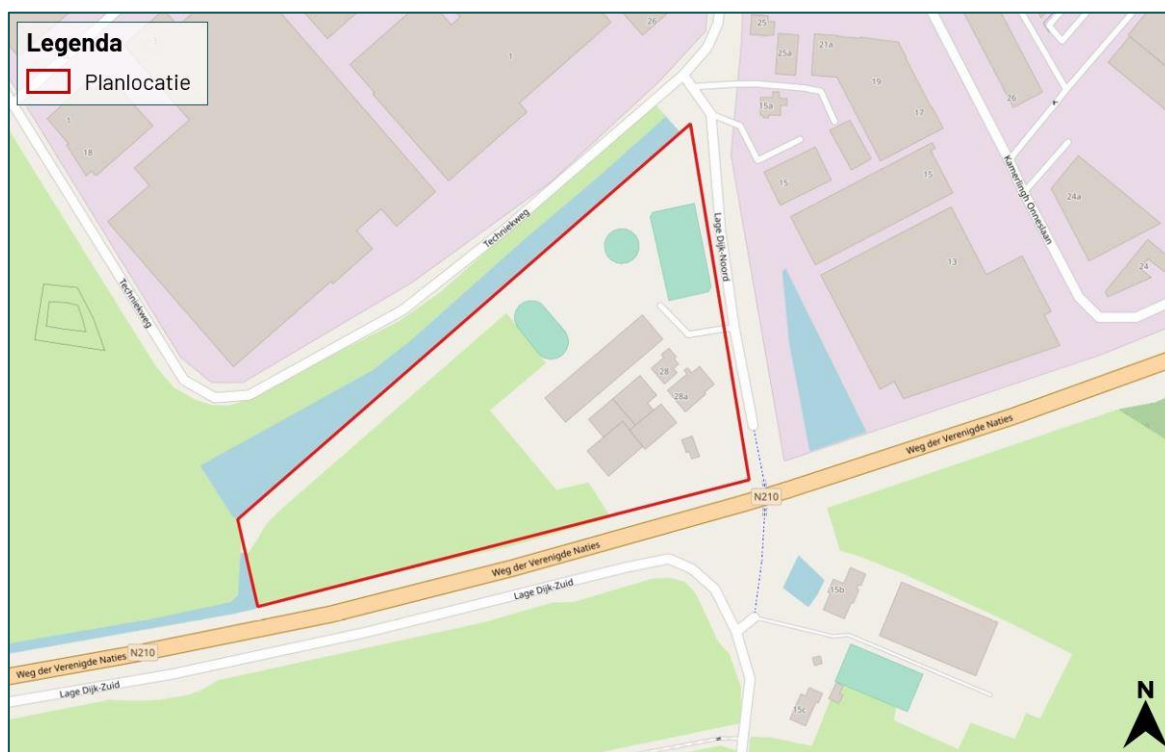
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
1.3 Beschrijving plangebied	5
1.4 Voorgenomen werkzaamheden	6
1.5 Mogelijk aanwezige soorten	6
1.6 Kader Omgevingswet Natuur	6
2 Methode onderzoek	8
2.1 Theoretisch kader	8
2.2 Praktische uitvoering	8
2.3 Veldbezoeken	10
2.4 Specifieke omstandigheden	10
3 Resultaten	11
3.1 Huismus	11
3.2 Kerkuil	11
3.3 Gewone Grootoorvleermuis	12
3.4 Overige soorten	13
3.5 Soorten Specifieke zorgplicht	14
3.6 NDFF	14
4 Conclusie	15
4.1 Huismus	15
4.2 Kerkuil	15
4.3 Gewone grootoorvleermuis	15
4.4 Overige Soorten	15
4.5 Samenvatting	16
4.6 Vervolgstappen	16

Bijlage 1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Lage Dijk-Noord 28 en 28A te IJsselstein is een boerenerf met woning, bijgebouwen en een aantal graspercelen gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens de bestaande gebouwen op de planlocatie te slopen ten behoeve van de realisatie van een bedrijventerrein (figuur 1.1).

Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen te Lage Dijk-Noord 28 en 28A te IJsselstein.

Gezien de beoogde ingreep mogelijk leidt tot de aantasting van natuurwaarden beschermd onder de Omgevingswet is een quickscan Natuur uitgevoerd naar de potentie van het plangebied en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde werkzaamheden (Kalkman, 2023). Op basis van de quickscan Natuur kon de aanwezigheid van nestlocaties, rustplaatsen en/of essentieel foerageergebied van gewone grootoorvleermuis, huismus en kerkuil niet uitgesloten worden (zie tabel 1.1). Om vast te stellen of het plangebied daadwerkelijk een functie heeft voor vorengenoemde soorten dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Buro SRO B.V. heeft Blom Ecologie verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

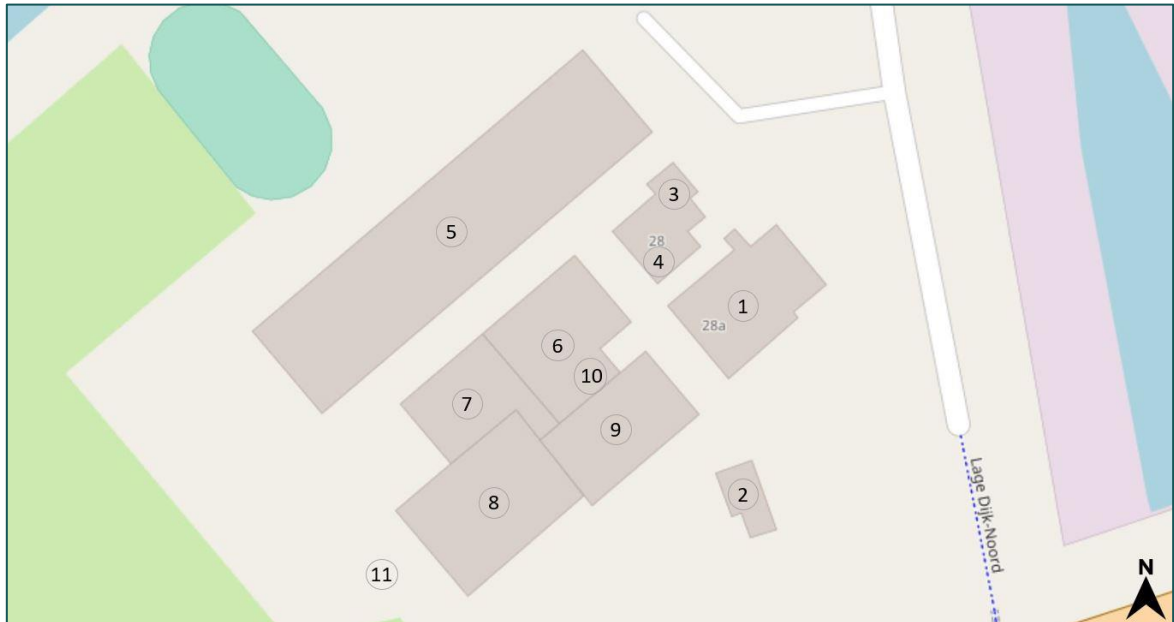
1.2 Doel

In dit aanvullende ecologische onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Zijn gewone grootoorvleermuis, huismus en kerkuil aanwezig in het onderzoeksgebied?
- Op welke wijze maken vorengenoemde soorten gebruik van het onderzoeksgebied? Zijn in het onderzoeksgebied jaarrond beschermde nestlocaties, rustplaatsen of essentiële foerageergebieden aanwezig?
- Resulteert de voorgenomen ingreep in het beschadigen of wegnemen van jaarrond beschermde nestlocaties, rustplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied? Is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk voor de voorgenomen ingreep uitgevoerd kan worden?

1.3 Beschrijving plangebied

De planlocatie is gelegen aan de Lage Dijk-Noord 28 en 28A te IJsselstein (figuur 1.2 en figuur 1.3). Op de planlocatie zijn een woonhuis met een tuin, drie schuren en meerdere stallen aanwezig. Aan de oostzijde van het woonhuis bevindt zich een tuin met een aantal kleine bomen en struiken. Voor een uitgebreide beschrijving van de planlocatie en bebouwing naar de quickscan (Kalkman, 2023).

Figuur 1.2 Op de planlocatie zijn veel gebouwen aanwezig welke alle zijn genummerd. Op de plaats van nummer 11 staat een kleine schuur.

Figuur 1.3 Op de planlocatie is men voornemens om alle bebouwing te slopen. De cijfers boven de verschillende gebouwen corresponderen met de nummering in figuur 1.2.

1.4 Voorgenomen werkzaamheden

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de sloop van alle bebouwing en de realisatie van bedrijventerrein. Tevens wordt alle vegetatie op de planlocatie verwijderd.

De ingreep zal indicatief op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- slopen van bebouwing: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verwijdering van alle bomen en struiken: kapwerkzaamheden en afvoer van hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

1.5 Mogelijk aanwezige soorten

Uit de quickscan Natuur (Kalkman, 2023) is gebleken dat binnen de planlocatie mogelijk jaarrond beschermde nestlocaties, rustplaatsen en/of essentiële foerageergebieden aanwezig zijn (tabel 1.1).

Tabel 1.1 Overzicht van de potentie van het plangebied voor beschermde soorten (Kalkman, 2023).

Soortgroep	Bescherming	Onderzoek nodig	Mogelijke functie plangebied
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Vleermuizen			
Gewone grootoorvleermuis	HR	Ja	Verblijfplaats
Amfibieën, reptielen en vissen			
Insecten en ongewervelden			
Vogels (cat. 1 t/m 4)			
Huismus	VR	Ja	Nestlocaties
Kerkuil	VR	Ja	Verblijfplaats, foerageergebied
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

1.6 Kader Omgevingswet Natuur

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (Bal art. 11.37), Habitatrichtlijnsoorten (Bal art. 11.46) en Andere soorten (Bal art. 11.54). Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna activiteit te verrichten (Ow art. 5.1 lid 2). Hierin worden rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Opzettelijk verstoren als bedoeld onder de Habitatrichtlijn wordt gedefinieerd als: "elke opzettelijke verstoring die van invloed kan zijn op de overlevingskansen, het voortplantingssucces of het voortplantingsvermogen van een beschermde soort, of die leidt tot een verkleining van het leefgebied of tot verplaatsing of verdringing van de soort". Bij overtreding van een verbodsbepaling geldt de plicht tot een vergunning flora- en fauna activiteit conform de bepalingen in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (art. 8.74 lid j, lid k en lid l). Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Vogelrichtlijn (Bal art. 11.37)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;
 - b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
 - c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
 - d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.
2. Het verbod geldt niet, als:
 - a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of
 - b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
 - 3) Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

Habitatrichtlijn (Bal art. 11.46)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
 - b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
 - c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
 - d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
 - e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
2. Het verbod geldt niet als:
 - a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
 - 3) Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

2 Methode onderzoek

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de gewone grootoorvleermuis, huismus en kerkuil zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Kennisdocumenten (BIJ12, 2017/2023). De richtlijnen worden door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn. Voor de veldbezoeken wordt een minimale tussenliggende periode aangehouden voor een goede spreiding over de onderzoeksperiode, conform de relevante Kennisdocumenten en het meest actuele Vleermuisprotocol.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van het aanvullend ecologisch onderzoek zoals geformuleerd in de relevante Kennisdocumenten en/of NGB-soorteninventarisatieprotocollen.

Soort	Type	Periode	Omschrijving
Huisumus	Nest Leefgebied	1 april t/m 15 mei	2 veldbezoeken, idealiter in de ochtend. Inventariseren van baltsende mannetjes, nestbezoeken en het gebruik van leefgebied.
Kerkuil	Nest	1 feb. t/m 15 okt.	3 veldbezoeken verspreid in de periode 1 feb. t/m 15 okt. Na zonsondergang.
Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (Gewone grootoorvleermuis)	Kraam Zomer Paar	15 mei t/m 15 juli 15 april t/m 15 aug. 15 aug. t/m 30 sep.	Minimaal 2 veldbezoeken per type verblijfplaats na zonsondergang of voor zonsopkomst. Veldbezoeken kunnen gecombineerd worden uitgevoerd. Inventariseren van in- en uitvliegende individuen alsmede gedrag indicatief voor een verblijfplaats (o.a. baltsende dieren).
Cat. 5 vogels Algemene broedvogels	Nest		De nesten van cat. 5 soorten en andere algemene broedvogels worden meegenomen gedurende de overige veldbezoeken.

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes. Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het onderzoeksgebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities het onderzoeksgebied (gevels/daken/dakranden met potentie) het meest efficiënt en strategisch kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van obstructies, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep.

Binnen de kaders van de relevante Kennisdocumenten en het Vleermuisprotocol (tabel 2.1) is de onderzoekswijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfsplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten, looproutes en zichtlijnen waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie. Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het onderzoeksgebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen.

Tijdens het aanvullend onderzoek huismus wordt met name gebruik gemaakt van strategische looproutes waarbij alle potentiële nesten gedurende het veldbezoek visueel gecontroleerd worden. Hierbij wordt specifiek gelet op de aanwezigheid van baltsende mannetjes, het gebruik van het leefgebied en het in/uit vliegen bij de nestlocaties. Voor huismus geldt dat strategische punten veelal liggen nabij geschikt leefgebied.

De kerkuil reageert niet op roep van soortgenoten. Gezien kerkuilen voornamelijk nachtjagers zijn en vanaf een uur na zonsondergang de kerkuil zijn roestplaats verlaat om te jagen, dienen de veldbezoeken rond dit tijdstip plaats te vinden. Voor het vaststellen van een vaste rust- en rustplaats geldt derhalve zichtwaarnemingen, alsmede het aantreffen van verse braakballen, (rui)veren en krijtsporen. De kerkuil jaagt laagvliegend via vaste routes en vanaf zitplekken zoals hekpalen of kilometerpaaltjes langs wegen. Bij braakballen en/of krijtsporen naast dergelijke plekken, kan ervan uit worden gegaan dat het een foerageergebied (c.q. territorium) betreft. Derhalve dient tenminste één van de bezoeken ook voor zonsondergang plaats te vinden. Tevens wordt er aanvullend gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (type Pulsar Helion XP28 of type AGM ASP TM-384) om bewegingen van kerkuilen te lokaliseren en te volgen. De uilen worden hierbij niet verstoord wat wel zou gebeuren wanneer men met zaklampen werkt.

Het aanvullend onderzoek gewone grootoorvleermuis wordt uitgevoerd door een combinatie van strategische punten en looproutes. Tijdens het eerste veldbezoek (zowel in het voorjaar als najaar) worden strategische punten ingenomen. Op het moment dat er sprake is van uitvliegende vleermuizen beweegt de onderzoeker zich in tegenovergestelde richting (dus de vleermuis tegemoet) naar het volgende strategische punt om zo een eventueel tweede of daaropvolgende uitvliegend individu, en uiteindelijk zo mogelijk de kolonieverblijfplaats, te lokaliseren. Hierbij blijft de nadruk op de woningen die binnen het plangebied vallen. Tijdens de vervolgonderzoeken wordt per seizoen de strategische punten ingenomen waar op dat moment de hoogste trefkans is. Tevens wordt er aanvullend gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (type Pulsar Helion XP28 of type AGM ASP TM-384) om bewegingen van gewone grootoorvleermuis te lokaliseren en te volgen. De vleermuizen worden hierbij niet verstoord wat wel zou gebeuren wanneer men met zaklampen werkt.

Voor alle onderzoeken geldt dat tijdens de rondes de keuze van strategische punten en/of looproutes beïnvloed worden door veranderende omstandigheden. Dit kan zijn een plotselinge verandering van windrichting, sterke toename of afname van windkracht, defecte straatverlichting en andere omstandigheden. Het aantal factoren dat bepaalt waarom een onderzoeker juist de ene richting meer op kijkt dan de andere of er juist voor kiest af te wijken van een gebruikelijke route zijn niet of nauwelijks definieerbaar.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtneming van de randvoorwaarden van de relevante Kennisdocumenten en het meest actuele Vleermuisprotocol, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

De personele inzet van ieder veldbezoek is afhankelijk van het type onderzoek, de ervaring van de waarnemers en de potentie van het plangebied. Alle veldwerkers van Blom Ecologie zijn bedreven en ervaren in onderzoeken in urbaan en landelijk gebied. Het onderzoek is er niet op gericht om met volledige zekerheid alle mogelijke nesten en/of verblijfplaatsen te vinden of de aanwezigheid hiervan volledig uit te sluiten. Hiervoor zou een onderzoeksinspanning geleverd moeten worden die de onderzoeksprotocollen ver overstijgt. Van de geleverde onderzoeksinspanning wordt beoordeeld dat deze voldoende is zoals dat redelijkerwijs van een initiatiefnemer gevraagd kan worden. Met het uitgevoerde onderzoek worden derhalve resultaten geleverd die een goed beeld bieden van de aantallen individuen en de actieve nesten en/of verblijfplaatsen op die momenten binnen het onderzoeksgebied.

2.3 Veldbezoeken

Het onderzoeksgebied is geïnventariseerd door ter zake deskundig ecologen van Blom Ecologie of externe ter zake deskundig ecologen onder verantwoordelijkheid van Blom Ecologie. De relevante omstandigheden ten tijde van de veldbezoeken zijn opgenomen in onderstaande tabel (tabel 2.2).

Tabel 2.2 Uitgevoerde veldbezoeken gedurende het aanvullend onderzoek.

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon	Tijd	Weersomstandigheden
Huismus 1	Nest + leefgebied	1	12-04-2024	06.50	07.50-09.50	8/8, droog, 3 Bft, 13°C
Huismus 2	Nest + leefgebied	1	24-04-2024	06.24	07.20-09.25	2/8, droog, 2 Bft, 4°C
Kerkuil 1	verblijfplaats + leefgebied	1	18-03-2024	18.50	18.30-21.50	3/8, droog, 3 Bft, 19°C
Kerkuil 2	verblijfplaats + leefgebied	1	07-05-2024	21.15	20.50-23.45	3/8, droog, 3 Bft, 19°C
Kerkuil 3	Verblijfplaats + leefgebied	1	25-07-2024	21.42	21:15-23.15	0/8, droog, 1 Bft, 12°C
Vleermuis 1	Kraam + zomer	1	11-06-2024	05.21	02.20-04.25	4/8, droog, 2 Bft, 9°C
Vleermuis 2	Kraam + zomer	1	01-07-2024	22.04	22.30-00.30	6/8, droog, 2 Bft, 16°C
Vleermuis 3	Kraam + zomer	1	11-07-2024	21.58	22.25-00.30	3/8, droog, 2 Bft, 16°C
Vleermuis 4	Kraam + zomer	1	17-7-2024	05:41	02:40-04:45	8/8, droog, 2 Bft, 16°C
Vleermuis 5	Paar	1	18-08-2023	21.00	21.00-23.00	4/8, droog, 2 Bft, 23°C
Vleermuis 6	Paar	1	11-09-2023	20.00	20.00-22.00	4/8, droog, 1 Bft, 20°C

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake zijn van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in de Kennisdocumenten. Tijdens het onderzoek was er, voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan, geen sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten.

3 Resultaten

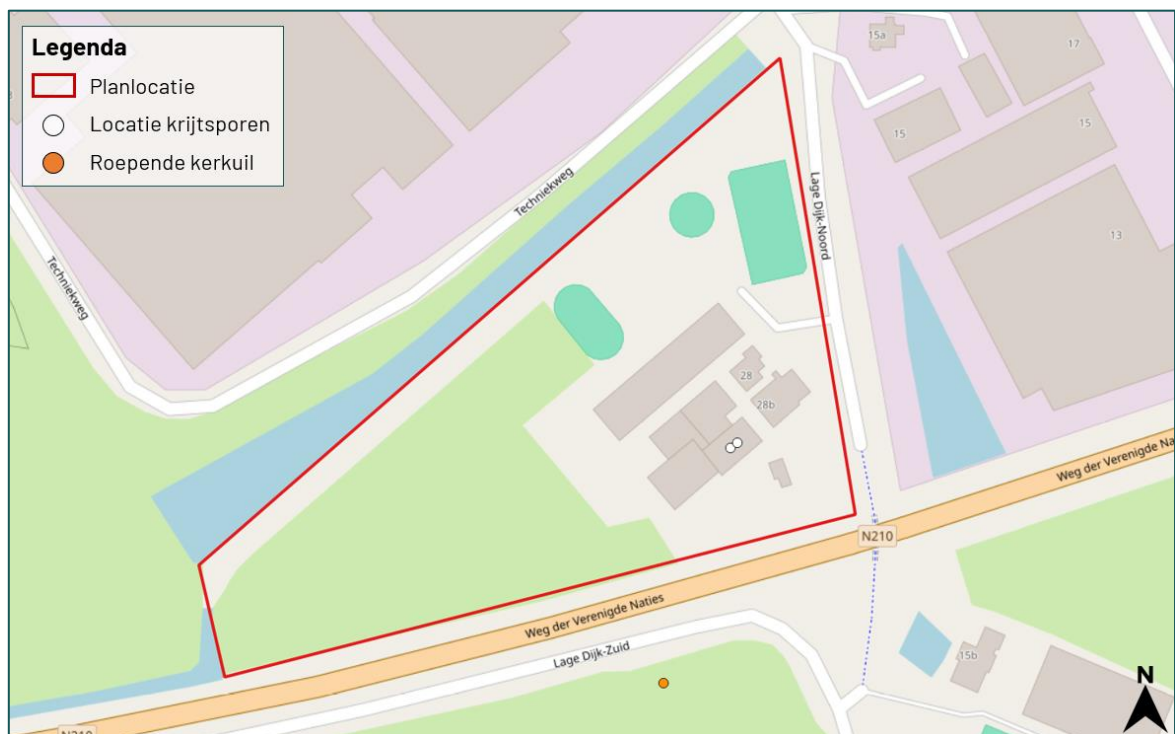
3.1 Huismus

Tijdens het huismussenonderzoek is er eenmalig een huismus aangetroffen op de planlocatie. Dit betrof een vrouwelijk individu en is aangetroffen op het dak van schuur 5. Dit individu bleef circa 1 minuut zitten en is daarna verder gevlogen en niet teruggekomen. Gezien dat er eenmalig en voor een zeer korte periode een enkele huismus is aangetroffen op de planlocatie is er geen sprake van een huismussen populatie binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.

Naast de eenmalige waarneming van de huismus op de planlocatie zijn er geen huismusnesten aangetroffen. Ten gevolge van de beoogde ingreep worden geen nestlocaties weggenomen. Door het zeer lage aantal waargenomen huismussen is er geen sprake van essentieel leefgebied op de planlocatie. Ten gevolge van de beoogde ingreep wordt er geen essentieel leefgebied van de huismus weggenomen.

3.2 Kerkuil

Tijdens het onderzoek zijn geen waarnemingen van kerkuil gedaan binnen de grenzen van de planlocatie. Tijdens het aanvullend soortenonderzoek naar de kerkuil is tijdens het veldbezoek van 11 juli 2024 is er ten zuiden van de planlocatie een roepende kerkuil waargenomen. Tijdens het soortgerichte onderzoek zijn geen braakballen en veren gevonden binnen de planlocatie. Er zijn tijdens het veldbezoek van 18 maart 2024 krijtsporen gevonden in stal 9. Tijdens het aanvullend onderzoek zijn de hoeveelheid krijtsporen niet groter geworden. Door gebrek aan waarnemingen en (verse) sporen is er geen sprake van een verblijfplaats (nest- en rustplaats) binnen de grenzen van de planlocatie. Derhalve is er geen sprake van aantasting en negatieve effecten op het leefgebied, rust- en nestlocaties van de kerkuil.

Figuur 3.1 Overzicht van aangetroffen krijtsporen en roepende kerkuil.

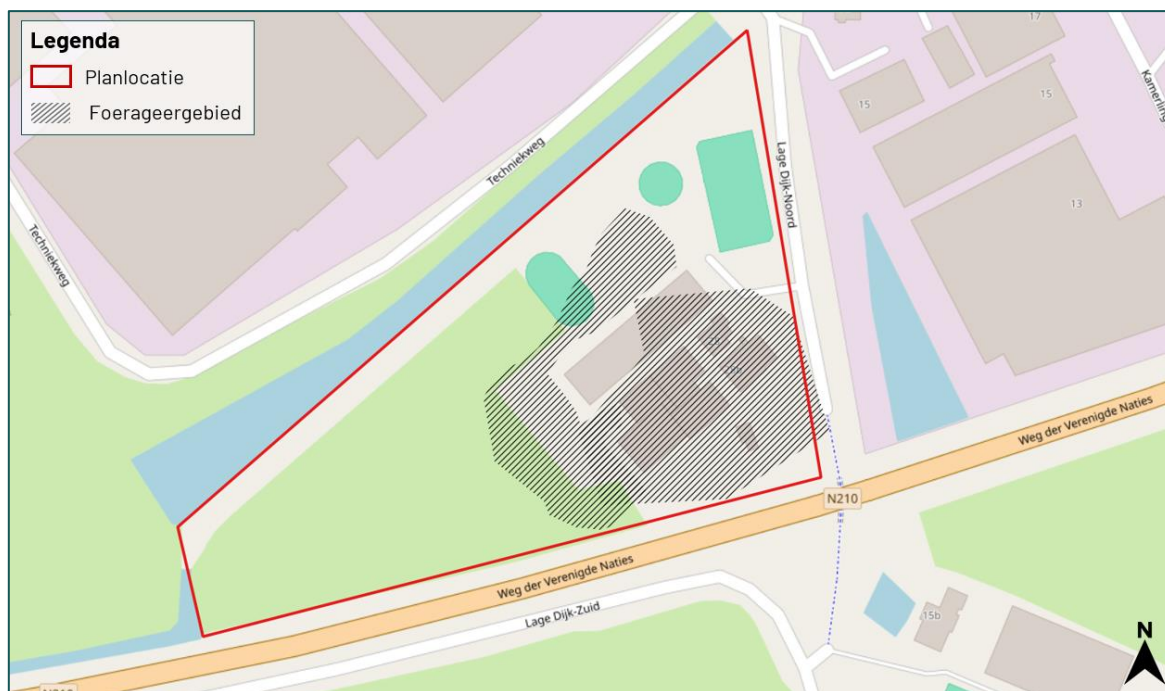
3.3 Gewone Grootoorvleermuis

Tijdens de onderzoeksrondes zijn in totaal een tweetal soorten waargenomen in het onderzoeksgebied (tabel 3.3). Waargenomen soorten betreffen de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De meest waargenomen soort betrof de gewone dwergvleermuis.

Tabel 3.1 Waarnemingen en aantallen van vleermuizen gedurende de veldbezoeken in het onderzoeksgebied.

Veldbezoek	Soort	Aantal individuen	Gedrag en verblijfplaatsen
Vleermuis 1 11-6	Gewone dwergvleermuis	4	Foeragerend
Vleermuis 2 1-7	Gewone dwergvleermuis	4	Foeragerend
Vleermuis 3 11-7	Gewone dwergvleermuis	2	Foeragerend
Vleermuis 4 17-7	Gewone dwergvleermuis	1	Foeragerend
Vleermuis 5 18-8	Gewone dwergvleermuis	3	Foeragerend
Vleermuis 6 11-9	Gewone dwergvleermuis	2	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	2	Overvliegend
	Laatvlieger	2	Overvliegend

Gedurende het aanvullend onderzoek naar de gewone grootoorvleermuis zijn geen verblijfplaatsen van deze soort vastgesteld. Gedurende het onderzoek zijn er voornamelijk foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Hier werd voornamelijk bebouwing gebruikt als foerageergebied. Hieruit viel op dat de binnenzijde van de kapschuur (nummer 8) regelmatig gebruikt werd als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis (figuur 3.1). De waargenomen vleermuizen zijn rondom de bebouwing op de planlocatie waargenomen zonder een duidelijke vliegroute te gebruiken. Derhalve is er geen sprake van vaste essentiële vliegroute voor vleermuizen. De werkzaamheden hebben geen invloed op een mogelijke essentieel foerageergebied en vliegroute (Kalkman, 2023). De resultaten van het vleermuisonderzoek onderschrijven deze beoordeling.

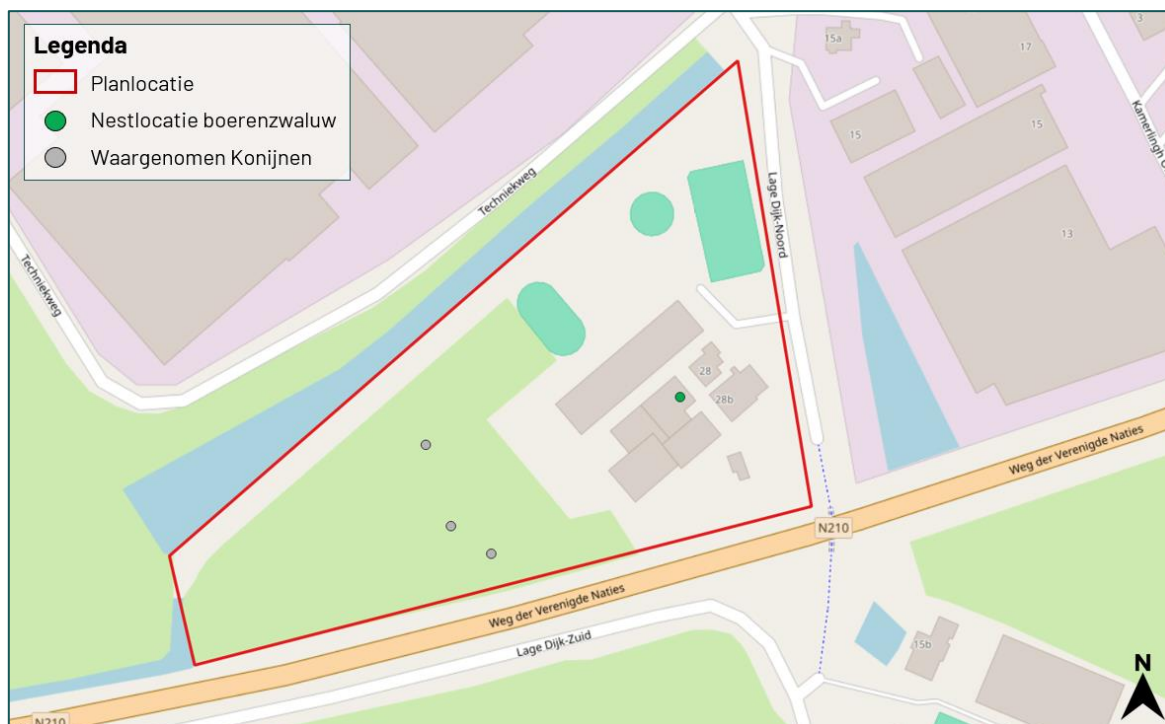
Figuur 3.1 Overzicht van de aangetroffen foerageergebieden. Dit betreffen geen essentiële foerageergebieden.

3.4 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken waarnemingen van overige soorten gedaan. De volgende soorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: boerenwaluw, ekster, gewone pad, ijsvogel, kauw, konijn, koolmees, putter, scholekster, waterhoen, witte kwikstaart en zwarte kraai. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels.

Tijdens het veldbezoek van 7 mei 2024 zijn 4 boerenwaluwen waargenomen op de planlocatie. Tijdens het veldbezoek van 17 juli 2024 zijn 4 nestkommen van de boerenwaluw aangetroffen in een stal (nummer 6) waarvan er één bezet was. In het plangebied is derhalve wel sprake van nesten van cat. 5 vogels die worden weggenomen door de beoogde ontwikkeling. De staat van instandhouding (SVI) van de boerenwaluw is zeer ongunstig. De broedvogeltrend van Utrecht laat sinds 2010 een afnemende trend zien (>5% per jaar). Echter laat de staat van instandhouding (SVI) van Nederland sinds 2010 een toenemende trend zien. Zo zijn broedvogels (boerenwaluw) in Nederland toegenomen met circa 23.000 broedvogels in de afgelopen 10 jaar (Sovon, 2010-2023). In een straal van 1 km zijn meerdere boerenerven gesitueerd die mogelijk geschikt kunnen zijn als alternatieve nestlocatie voor de boerenwaluwen op de planlocatie. Gezien er sprake is van relatief lage aantal boerenwaluwnesten (1 nest) en er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn is er geen sprake van ecologisch zwaarwegende redenen van cat. 5 vogels. Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd gedurende het broedseizoen. Het broedseizoen loopt indicatief van 15 maart t/m 15 juli. Werkzaamheden die mogelijk nesten van algemene broedvogels aantasten dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen.

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn er op de verschillende paardenweiden 4 konijnen waargenomen. Het konijn wordt vanaf 1 september 2024 een provinciaal beschermde soort in Utrecht. Derhalve wordt deze meegenomen in de beoordeling. Tijdens de veldbezoeken zijn geen konijnholen aangetroffen binnen de grenzen van de planlocatie. Ten oosten, westen en zuiden van de planlocatie zijn geschikte alternatieve leefgebieden aanwezig in de vorm van graslanden en percelen met meerdere bomen en schuilmogelijkheden. Derhalve is er geen sprake van het verwijderen van verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van het konijn.

Figuur 3.2 Overzicht van de aangetroffen nestlocatie van de boerenzwaluw en waarnemingen van de het konijn.

3.5 Soorten Specifieke zorgplicht

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot huismus, gewone grootoorvleermuis en kerkuil Tijdens het onderzoek is tevens gelet op aanwijzingen van aanwezigheid van soorten op de planlocatie welke vallen onder de Specifieke zorgplicht. Dit betreffen Vrl art. 4.2 en bijlage 1-soorten, Rode Lijst-soorten, Hrl bijlage II, IV en V soorten en nationaal beschermde soorten. Tijdens de uitgevoerde onderzoeken zijn de geen soorten aangetroffen welke vallen onder de Specifieke zorgplicht.

3.6 NDFF

Tijdens het raadplegen van de NDFF (2019-2024) zijn geen waarnemingen aangetroffen die aanvullend zijn op voorliggende onderzoeksresultaten en relevant zijn binnen voorliggend project.

4 Conclusie

4.1 Huismus

In April 2024 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in het plangebied aan de Lage Dijk-Noord 28 en 28A te IJsselstein. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2023). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat in het onderzoeksgebied geen nesten van huismus aanwezig zijn. Tevens maakt het geen onderdeel uit van het essentiële leefgebied.

De beoogde ingreep leidt niet tot een schadelijke handeling als bedoeld onder Bal artikel 11.37 lid b (wegnemen nesten) en lid d (wegnemen leefgebied). en omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is derhalve niet benodigd

4.2 Kerkuil

In de periode maart- juli 2024 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nesten, rustplaatsen en foerageergebied van kerkuil. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument Kerkuil (BIJ12, 2017). Tijdens het onderzoek zijn geen nesten, rustplaatsen en/of essentiële foerageergebieden geconstateerd binnen de planlocatie. Er is eenmalig een roepende kerkuil gehoord ten zuiden van de N210. Door gebrek aan waarnemingen en (verse) sporen binnen de planlocatie kan cumulatief gesteld worden dat er geen sprake is van een nest- en rustplaats in de bebouwing en essentieel leefgebied. Het slopen van de bebouwing leidt daardoor niet tot overtreding van een verbodsbepaling zoals geformuleerd in de Bal artikel 11.37. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is derhalve niet benodigd.

4.3 Gewone grootoorvleermuis

In augustus 2023 - juli 2024 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van gewone grootoorvleermuis in het plangebied aan de Lage Dijk-Noord 28 en 28A te IJsselstein. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het meest actuele Vleermuisprotocol (NGB, 2021). Tijdens het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Tevens maakt het plangebied (in beperkte mate) onderdeel uit van het leefgebied voor de gewone dwergvleermuis, maar is er geen sprake van het wegnemen van essentiële onderdelen van het leefgebied.

De sloop van alle bebouwing leidt niet tot een schadelijke handeling als bedoeld onder Bal artikel 11.46, lid 1b (verstoren vleermuizen) en lid 1d (wegnemen verblijfplaatsen). Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is derhalve niet benodigd

4.4 Overige Soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot de gewone grootoorvleermuis, huismus en kerkuil. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op individuen, nesten en/of rustlocaties van andere soorten binnen de planlocatie. Er zijn in totaal 4 konijnen en één nest van de boerenwaluw aangetroffen binnen de planlocatie. Er is voor deze soorten geen sprake van ecologische zwaarwegende redenen en derhalve ook geen omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Met betrekking tot de overige waargenomen soorten is geen sprake van overtreding, mits de Algemene zorgplicht en specifieke zorgplicht in acht wordt genomen.

Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen. Indicatief betreft het broedseizoen de periode 15 maart t/m 15 juli. Om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

4.5 Samenvatting

Tabel 4.1 Samenvatting van de aangetroffen individuen in het onderzoeksgebied.

Soort	Type	Aantal wegnemen	Aantal behouden	Bescherming	Vergunning nodig
Nesten broedvogels en cat. 5 vogels	Boerenzwaluw	1	0	VR	Nee

4.6 Vervolgstappen

Voor de uitvoering van de beoogde ruimtelijke ingreep is geen omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Er gelden in het kader van natuurwetgeving geen verdere vervolgstappen.

Bronvermelding

Kalkman, P., 2023. Quickscan Wet Natuurbescherming aan de Lage Dijk-Noord 28 en 28A te IJsselstein. Oriënterend onderzoek in het kader van de Omgevingswet. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

NGB, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2021. Vleermuisprotocol, versie januari 2021.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*)

Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)

Kennisdocument Kerkuil (*Tyto alba*)

Bijlage 1

Op 16 september 2024 ontving Buro SRO een adviesbrief van de Omgevingsdienst Regio Utrecht waarin zij aangaven nog niet akkoord te gaan met het voorliggende ecologische onderzoek. Hierop heeft Blom Ecologie de aangedragen opmerkingen nader beargumenteerd. Op 8 oktober 2024 is de Omgevingsdienst Regio Utrecht akkoord gegaan met deze argumentatie. Deze bijlage geeft de opmerkingen en de argumentatie weer.

ROM ADVIES ECOLOGIE

Aan Gemeente IJsselstein
T.a.v. Y. Smeets
Onderwerp ROM advies ecologie bestemmingsplan
Bedrijventerrein Lage Dijk- Noord IJsselstein
Adviseur ROM H. Hellinga
Telefoon 088 - 022 5000
Datum 16 september 2024
Kenmerk Z-2024-115056 / D2024-00094883

Inleiding

Aan de Lage Dijk-Noord 28 in IJsselstein is momenteel een hengstenhouderij gevestigd. Het voornemen is om deze locatie te herontwikkelen en daarmee het bedrijventerrein Over Oudland met circa 2 hectare uit te breiden. De herontwikkeling van het plangebied past niet binnen het vigerende bestemmingsplan 'Landelijk Gebied noord en zuid'. Voor de beoogde ontwikkeling is daarom eind 2023 het ontwerpbestemmingsplan Bedrijventerrein Lage Dijk-Noord IJsselstein vastgesteld.

We hebben recent een aanvullend onderzoek naar de gewone grootoorvleermuis, huismus en kerkuil ontvangen. Dit onderzoek zal bij het definitieve bestemmingsplan worden gevoegd.

Korte conclusie

Thema	Beoordeling	Opmerkingen en/of belemmeringen
Ecologie	Niet akkoord	Er moet nader worden onderbouwd waarom het vleermuisonderzoek voldoende is, of er moet nieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Advies:

1. Het nader ecologisch onderzoek aan te laten passen.
2. Het bestemmingsplan nog niet vast te stellen.

Inhoudelijke onderbouwing

1.1 Het nader ecologisch onderzoek moet worden aangepast.

Alle veldonderzoeken zijn door slechts één persoon uitgevoerd. Omdat er drie schuren onderzocht moesten worden, zoals aangegeven in het oriënterend natuuronderzoek (quickscan), lijkt de ingezette personele capaciteit onvoldoende. Het vleermuisprotocol 2021 zegt hierover het volgende:

"De in te zetten personele capaciteit en/of gebruik van technische hulpmiddelen moet worden afgestemd op omvang, de complexiteit van het gebied of object, de aard van de ingreep en de in te zetten methoden. Als vuistregel hierbij kan worden gedacht aan het volgende: Voor uitvliegers in de avonduren; als in het donker vanuit één positie meer dan een kwart van het onderzoeksgebied niet valt te (over)zien of te beluisteren, moet een extra waarnemer ingeschakeld worden. Daarbij geldt voor die extra waarnemer weer dezelfde regel totdat het hele onderzoeksgebied goed in beeld is."

Het gaat bij dit plan om onderzoek in en rondom drie schuren die in de quickscan zijn aangemerkt als geschikt voor de gewone grootoorvleermuis, namelijk schuren 4, 6 en 9. Het lijkt erop dat het onderzoeksgebied niet door een enkele vleermuisonderzoeker te overzien is en dat de onderzoeksinspanning dus te gering is. In het rapport moet worden onderbouwd waarom slechts een enkele onderzoeker voldoende was om het geheel te overzien. Als daar geen sluitende verklaring voor is, dan moet het onderzoek op correcte wijze over worden gedaan.

2.1 Het bestemmingsplan is nog onvoldoende onderbouwd.

Correctie van het vleermuisonderzoek is nodig, voordat het bestemmingsplan definitief kan worden gemaakt.

Kanttekening

Op het rapport staat 'in het kader van de Omgevingswet', maar het gaat nog om een bestemmingsplan dat vorig jaar al als ontwerp is vastgesteld.

Wat is getoetst?

- Quicksan Wet natuurbescherming Lage Dijk-Noord 28 en 28a te IJsselstein. Blom Ecologie. Projectnummer 2023-0415 d.d. 12 mei 2023 (zaakrelaties)
- Aanvullend onderzoek ecologie Lage Dijk-Noord 28-28a te IJsselstein. Blom Ecologie. Projectnummer 2023-0650 d.d. 9 augustus 2024

Waaraan is getoetst?

- Wet natuurbescherming
- Omgevingsverordening provincie Utrecht

Onderstaand de reactie van Blom Ecologie op deze brief:

Beste ODRU,

Recent vernamen wij via Buro SRO dat jullie een opmerking maakten over de personele inzet betreffende het vleermuisonderzoek aan de Lage Dijk-Noord te IJsselstein. Onze reactie hierop vindt u hieronder:

De personele inzet van 1 persoon op deze locatie is gebaseerd op de beperkte potentie (gekeken naar de in- en uitvliegopeningen) van de schuren. Schuur 4, 6 en 9 hebben zoals in de quickscan vermeld, potentie voor de gewone grootoorvleermuis. De invliegopeningen naar de zolderruimtes van deze gebouwen zijn gericht op de gang tussen de schuren (groene lijnen). De blauwe stip geeft het strategisch punt aan vanwaar de in- en uitvliegopeningen van de schuren overzien kunnen worden. De 'achtergevels' (rode lijnen) van deze panden hebben in verhouding veel minder potentie dan de 'voorgevels' gelegen aan de gang. De foto in de bijlage geeft de 'achtergevel' van schuur 6 weer. Te zien is dat schuur 7 hier tegenaan is gebouwd waardoor er weinig vrije in- en uitvliegruimte aanwezig is. Door gebruik te maken van de met blauwe pijlen weergegeven looproute, met een looptempo wat gemiddeld 4 km/u is, is eenvoudig te zien dat de te onderzoeken delen bijna iedere minuut overzien worden.

Met deze waarneemfrequentie is een zeer grote mate van zekerheid dat er geen vleermuisverblijfplaatsen gemist zijn gedurende het vleermuisonderzoek. De waarneemkans kan feitelijk nooit groeien tot 100% vanwege beperkingen in de essentie van het type onderzoek (steekproef) en de beperkingen die menselijke waarnemers kennen (focus van akoestische en visuele waarnemingen). Een aanvullende hoeveelheid waarnemers kunnen de trefkans slechts zeer beperkt verder verhogen, maar een dergelijke verhoging betreft geen effectieve inzet van vleermuisonderzoekers (in de praktijk zullen ze veel samen optrekken en kletsen waardoor de focus wordt verloren, en de waarneemkans juist afneemt) en resulteert in een onredelijk hoge onderzoeksinspanning ten opzichte van de vleermuispotentie van de planlocatie.

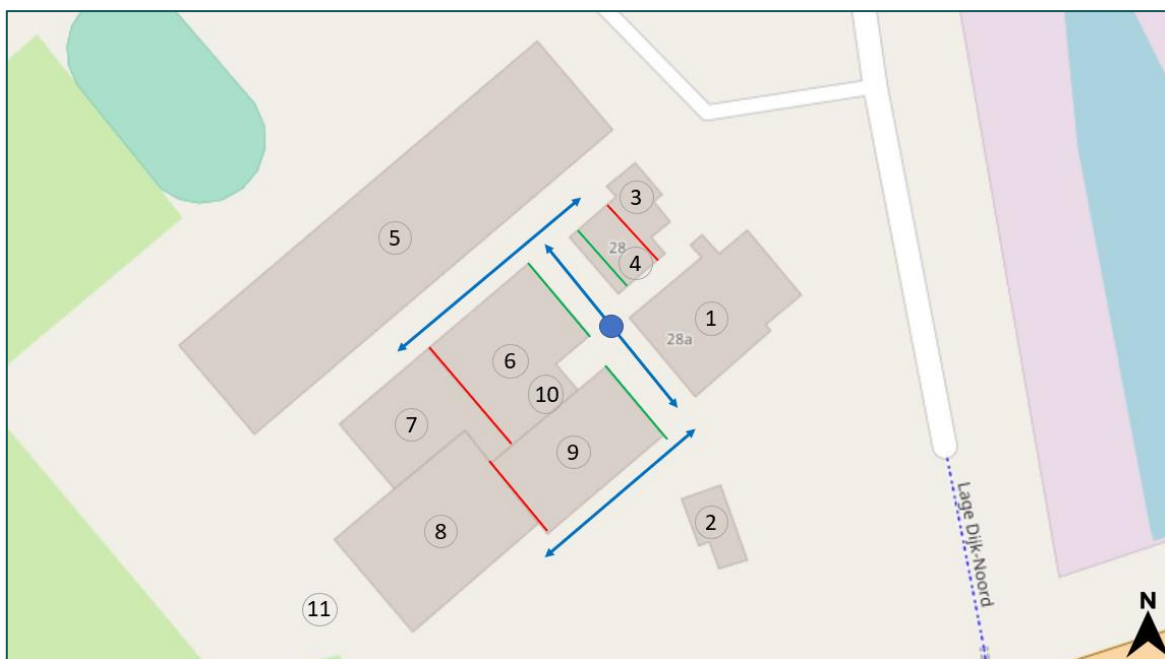
Daarnaast zijn op deze locatie ook onderzoeken naar uilen uitgevoerd. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd in de schemerperiode en in het donker. Hierbij is gebruik gemaakt van de warmtebeeldcamera. Tijdens de rondes voor het uilenonderzoek is derhalve (met de warmtebeeldcamera) ook in de gaten gehouden of er gebouwbindende vleermuisactiviteit was. Dit was niet het geval.

Tevens blijkt uit het aanvullende onderzoek dat er slechts lage aantallen vleermuizen aanwezig zijn (zie tabel 3.1 van het aanvullend onderzoek), en de samenvattingen welke de betreffende veldwerkers na iedere uitgevoerde ronde maken in onze VeldwerkApp. Hierbij was het commentaar vaak dat er zeer weinig vleermuisactiviteit aanwezig was. Hieruit blijkt niet dat men onderbezet was. Blom Ecologie vraagt de veldwerkers het te melden als zij vinden dat er opgeschaald moet worden in de personele bezetting van een locatie. Dit verzoek is niet gedaan voor deze locatie.

Uit het onderzoek blijkt tevens dat de gewone grootoorvleermuis tijdens geen van de rondes is waargenomen. Derhalve is het niet aannemelijk dat er verblijfplaatsen van de soort zijn gemist wegens een te lage personele inzet.

Conclusie

Gedurende het soortgericht vleermuisonderzoek aan de Lage-Dijk Noord te IJsselstein is een voldoende onderzoeksinspanning geleverd zoals dat van een initiatiefnemer verlangd kan worden. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat vleermuisverblijfplaatsen gedurende het vleermuisonderzoek gemist zijn.

Op de volgende pagina ziet u de reactie van de Omgevingsdienst op deze argumentatie:

ROM ADVIES ECOLOGIE

Aan Gemeente IJsselstein
T.a.v. Y. Smeets
Onderwerp ROM advies ecologie bestemmingsplan
Bedrijventerrein Lage Dijk- Noord IJsselstein
Adviseur ROM H. Hellinga
Telefoon 088 - 022 5000
Datum 8 oktober 2024
Kenmerk Z-2024-116873 / D2024-00104833

Inleiding

Aan de Lage Dijk-Noord 28 in IJsselstein is een hengstenhouderij gevestigd. Het voornemen is om deze locatie te herontwikkelen en daarmee het bedrijventerrein Over Oudland met circa 2 hectare uit te breiden. De herontwikkeling van het plangebied past niet binnen het vigerende bestemmingsplan 'Landelijk Gebied noord en zuid'. Voor de beoogde ontwikkeling is daarom eind 2023 het ontwerpbestemmingsplan Bedrijventerrein Lage Dijk-Noord IJsselstein vastgesteld.

Recent hebben wij het aanvullend onderzoek naar de gewone grootoorvleermuis, huismus en kerkuil beoordeeld dat is uitgevoerd voor het plan¹. Op 3 oktober 2024 hebben wij een reactie op ons advies ontvangen met daarbij een foto van het dak van de schuur. Naar aanleiding van deze reactie hebben wij een nieuw advies opgesteld.

Korte conclusie

Thema	Beoordeling	Opmerkingen en/of belemmeringen
Ecologie	Akkoord	-

Conclusie

1. Er zijn geen ecologische belemmeringen voor de beoogde ontwikkeling.

Inhoudelijke onderbouwing

1.1 De eerdere twijfel over het aantal waarnemers is weggenomen.

Uit de foto blijkt dat de invliegmogelijkheid voor vleermuizen op de getoonde dakrand redelijkerwijs is uitgesloten. Daarnaast verduidelijkt de e-mail van buro SRO waarom in deze specifieke situatie het onderzoek op een juiste wijze is uitgevoerd, één waarnemer voldoende was en er redelijkerwijs geen verblijfplaatsen gemist kunnen zijn. Daarmee zijn onze twijfels over de uitvoering van het nader onderzoek weggenomen.

1.2 Er zijn geen ecologische belemmeringen voor het plan.

Uit het bovenstaande blijkt dat de aanvraag voldoende is onderbouwd. De bestemmingsplanprocedure kan worden voortgezet voor wat betreft het aspect ecologie.

Wat is getoetst?

- Aanvullend onderzoek ecologie Lage Dijk-Noord 28-28a te IJsselstein. Blom Ecologie. Projectnummer 2023-0650 d.d. 9 augustus 2024;
- E-mail buro SRO met foto dak van de schuur (IMG_9409), d.d. 3 oktober 2024.

¹ ROM advies ecologie, kenmerk Z-2024-115056 / D2024-00094883, 16 september 2024

Waaraan is getoetst?

- Wet natuurbescherming
- Omgevingsverordening provincie Utrecht

Achtergrondinformatie

Foto van het dak van de schuur

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl